

(המשך מעמוד 8)

ורחפטיג, את מינויו של שחור לתפקיד סגן שר-הדתות.

הכרוז האנונימי האשים את שחור ב- התנשאות על חשבון חברים, בנסיגות לתחרות ריב בין עסקי התנועה, ובנסיגות לנשל כמה עסקנים ותיקים מעמדותיהם. בין אלה, שהוזכרו כמעמדים לנישול על- ידי-שחור, היה גם גיבור המפלגה ישראל כץ. לא היה זה מיקרה שהכרוז הופיע דווקא ביום בו טיפס העסקן בן ה-43, הידוע כמושך החוטם של המפ"ל, שלב נוסף בסולם העסקנות. המינוי הרגיל כמעט כל אנושי הצמרת בקאסטל, שם שוכן מרכז המפלגה. אך איש לא יכול היה למנוע את המינוי.

הראשון שלא רצה לראות את בנימין שחור בתפקיד סגן שר-הדתות היה שר-הדתות עצמו. ימים אחדים לפני כן גילה זרח ורפהטיג למקורביו: "אני פועל בי עניין זה כמי שעומד מול לרעו של אקדח". ורפהטיג ידע, כי כניסתו של שחור ל- משרד הדתות פירושה חיסול השפעתו ב- משרד. היה ברור לו, כי תוך זמן קצר תתרוקן משרת השר מכל תוכן, בעוד ש- הסגן ייהפך לשליט הממשי במשרד.

האיש מאחורי הכיסא. עד לפני מספר שנים נחשב שחור כנער-החצר של חיים שמש שפירא. שר-הפנים ראה בו איש אימונו, הפקיד בידו את הטיפול בכל הבעיות הפנימיות הסבוכות שהוא עצמו צריך היה לטפל בהן בתוקף תפקידו כמנ- היג הראשון במעלה במפלגה. באורח רשמי כיהן כמוכיר המפלגה משה קרונה, העולה בהשכלתו ובידיעותיו על שחור. אך תמיד ידעו כי האיש שמאחורי הכסא בקאסטל הוא שחור. למרות שמאו נבחר לכנסת לא מילא בנימין שחור שום תפקיד רשמי במפלגה. הוא ריכז בידיו סמכויות עצומות. שום מי- נוי לא נערך בתוך המפד"ל, או במוס- דות שבשליטתה, בלי ששחור יקבע אותן מראש. אף פורטה לא שולמה על-ידי ה- גזבר, בלי אישורו הסמוי.

בשנתיים האחרונות, עת נפל שפירא ל- משכב ולקה בשיתוק חלקי, נתגלה כי שחור עבר כיבירת דרך ארוכה, יותר מ- אשר העריכו אף האנשים הקרובים לו ביותר. הח"כ, שהכל היו בטוחים כי הוא שואב את כוחו מההשראה שהמנהיג פורש עליו, החל לדבר בגלוי כי "שפירא גמור, ויש להכין אלטרנטיבה". שחור לא הזכיר במפורש את שמו של האיש שנועד לקבל לידיו את שרביט המנהיגות, אך היה זה ברור כי הוא מועידו לעצמו.

בניגוד לתחויותיו של שחור, החלים משה שפירא חלקית ממחלתו ושב לעבודתו הסדירה במשרד הפנים. שחור הוסיף ל- הפיק ידיעות כי ההבראה היא זמנית, וכי "הרופאים קבעו כי הרבה זמן לא יוכל להמשיך ככה". לכאורה היה זה ביטוי של חרדה לשלמו של המנהיג, אך למעשה היה בכך רמז לשפירא עצמו, כי טוב יעשה אם ילך בעקבות מנהיגי מפלגות אחרות - פינחס רוזן הליבראלי העצמאי, פרץ ברגנשטיין הליבראלי, ודויד בן-גוריון - ויפנה את מקומו לבאים אחריה בתור.

פריקת האימה. כדי להחליש את מעמדו של שפירא, החריף בנימין שחור בחודשים האחרונים את המלחמה הפנימית במפד"ל. הוא עשה את הכל על מנת ל- הרגיו את הסיעה השנייה בגודלה, למיפנה, בארצות של שר הסעד ד"ר יוסף בורג "ח"כ משה אונא. הוא פילג את סיעת שפירא, והפכה סיעת רוב לסיעת מיעוט. בכל הצעדים הללו פעל כך שהועם יעבור מעל ראשו, יפגע ישר בשפירא עצמו. ל- שפירא הוכרז כי האיש, שנהנה במשך שנים מחסדו, הגיע עתה לעמדת-כוח כזו, שיש בה כדי לסכן את שליטתו. הוא תחילה ניסה לשבור את חוסנו של שחור, אך משהוברר לו כי כבר מאוחר מדי - התפטר עמו. הפשרה: מינויו של שחור לתפקיד סגן שר-הדתות.

זרח ורפהטיג אינו מחויק בידיו שום עמדת-כוח במפד"ל. הוא מחויק במעמדו רק בזכותו של שפירא. לכן לא היה זה קשה לשפירא לכפות עליו את הסגן. במשרד הדתות נתקבל המינוי באווירה קשה. "אחי- רת התככים והמזימות של הקאסטל תועבר מעתה לכאן", טען אחד העובדים הבכירים במשרד. ועד העובדים קיים התייעצויות סו- דיות, כיצד להתברר לנוכח צעדי האפשריים של הסגן החדש. ד"ר שלמה זנחיל כהנא, מנכ"ל המשרד, החל להתכונן למערכה על מקומו וסמכותו.

גם בקאסטל לא עבר העניין חלק. ירי

פרחים לנוודים בחצר בית-המשפט בכסא הזה קנה להם אוכל

"מר הללויה" ואורחת כבית ברחוב הירקון, חוא ניקה את הבניין

בעלי המבנה הנטוש תלוננו במסמרה שביטניקים פלשו לתוך ביתם. המשטרה פעלה במהירות, שלחה למקום שתי נידות, ועצרה שבעה ביטניקים מגודלי שער וזקן ל-48 שעות.

פה זה לא מקום לצחוק! חבריהם פנו לעורך-הדין חיים קאזיס, ביקשוהו שיגן על העצורים. הפרקליט החליט ללמד סגנוריה לא-תשלום, והסכים אף לקנות את הבולים לייפוי-הכוח מכספו הפרטי.

ברחבת בית-משפט השלום ציפו פרחים הביטניקים נערות ישראליות עם פרחים בידיהם, וחבריהם הביטניקים עם שירת הללויה. הביטניקים הופיעו בפני שופט ה- שלום חיים שטיינברג. אולם בית-המשפט היה מלא מפה לפה, והשופט הזהיר ל- מפרע: "אם תהיה הפרעה קטנה, ביותר, אני אורה להוציא את כל הקהל מאולם בית המשפט. פה זה לא מקום לצחוק". התובע-המשטרה אמר כי יש בדעתו ל- הזמין שני עדי תביעה נוספים וביקש ל- דחות את המשפט. עד אז היה על הביטני- קים להמצא במצער - משום שאין להם כתובת קבועה.

הסגנור ביקש מהשופט שישחררם בער- בות ונימק: העבירה נעשתה ללא כוונה להרגיו את בעלי הדירה, כי אם בשל ה- אופי המיוחד של הביטניקים והרגלי חייהם שחררם. מחמת הכנסת אורחים יש ל- שחררם בערכות.

אף אחד לא אמר שאסור. השופט לא נעתר לבקשת הסגנור ושאל את ה- ביטניקים אם הם מודים. הם לא הודו בעבירה, וסיפרו לשופט שמעו באילת ו- בבאר-שבע שהם יכולים לגור בבית הזה, ואף אחד לא אמר להם שאסור. בבט גור- דון (25) אף הסביר לשופט כי הקונסול

כלל ערבי. וערבי במדינת ישראל אינו חופשי לנוע כרצונו, ואין בחסות שניתן יהיה להשיג אותו בכל ישוב וישוב. לכן מצאה החודעה פנטז חוש, למיקרה שיהודי יצטרך לעשות את העבודה: לא לומר, כי אם ללחוץ.

ואיך לוחצין? נוטלים את הצבת, אותה פלאירי, בלשון הגויים, ולוחצים במקום ל- חתוך הזמורה. בעדינות, כמובן, כדי שלא תיחרך. כי אז ייתפס היהודי בקלקלתו, את השאר עושה הטבע: הזמורה מתייבשת ונופלת מאליה, והכל נהנין.

עתונות

כותרת השבוע

בתאריך 31.1.66: עכזו קפוא - רק אצל ההתיישבות ה- עובדת.

דרכי חיים

הללויה בצלצלי תרועה

איש בעל שער משיי לבן. הגולש על כתפיו, וזקן מגודל פרא, התמקם בבית נטוש העומד לפני הריסה, ברחוב הירקון 89, תל-אביב. הוא ניקה יפה את הבניין, קרא לו בשם בית הללויה, והזמין את כל הביטניקים להיות אורחיו.

אהרון מילנר המזוקן, שהוא דמות מוכ- רת ברחובות תל-אביב, ומנהגם לפי מקצור, עו, גבה לירה אחת מכל הבא לישון, ובכסף זה קנה לכולם אוכל. כך נחו להם הביטניקים במושב הללויה כשבסגנם מלאה ולראשם מחסה מהגשם.

ביו של שחור הבינו, כי הצעד הבא יהיה - כהונת שר. מסע הלחישות הוליד אז הכרוז האנונימי - אך לא היה בו עוד למעט את כוחו הגובר והולך של מושך החוטם, שפירק מעליו את אימת מגדלי.

ההסתדרות

המוכיר הנוח ביותר

מה שהיה ידוע מזה חמש שנים כמעט לכל אדם במדינה, הוברר כנראה רק השבוע לאחר בקר. לפתע גילה, כי בתפקידו כ- מוכיר ההסתדרות אין הוא יותר מאשר בובה, הפועלת לפי הכוונתה של הממשלה. כאשר נכנס בקר לחדר הגדול בבית הוועד הפועל של ההסתדרות, המיועד למוכיר ה- כללי, למחרת הדיחתו של פינחס לבון, היה מסונתר כולו מהתפקיד הרם שנפל לפתע בחלקו. העליה מהמחלקה לאיגוד מקצועי בקומה השלישית, לכסא הרם שבקומה ה- חמישית, עליו ישבו בעבר יוסף שפירנצק, דויד בן-גוריון, דויד רמז, גולדה מאיר ופינחס לבון, סיחררה את העסקן הנוטר. בארשת רצינית התיישב בקר ליד השולחן הדו-הפרסה, העשוי עץ מאהגוני מלוטש, ונידמה היה לו כי אכן אין כמותו ממשך נאמן לקודמיו. הוא הירבה להשמיע הצה- רות תקיפות, דיבר לעיתים קרובות על מאבק ועל מלחמה בכל הגורמים המנסים למעט את כוחה של ההסתדרות.

דוברו, אליהו לוי, אותו הביא עימו מי המחלקה לאיגוד מקצועי, מיהר עם הצה- רות למערכת דבר, ושמר על כך שהן יוכי לכותרות ראשיות. "אל תשכחו לשבח ב- אמצע תמונה טובה של בקר", נדרשו עור- כי הלילה. אך כל זה לא היה בו כדי לשנות את המצב העובדתי. כי בראש ההס- תדרות עומד עתה אדם חלש, הרועד מכל הגה של לוי אשכול או של פינחס ספיר. **כולם מחזירים.** חולשתו של בקר נוצ- לה על-ידי כל גורם. המהנדסים פתחו ב- שביתה, ובמשאומתן שבקר ניהל איתם הם הצליחו להציגו כדמות נלעגת. לאחר מכן פרצו השביתות בשרשרת. ההסתדרות הגר- רה אותן כ"שביתות פראיות". בקר איים על השוכנים, אך במאות החדרים של בית הוועד הפועל היהודי רעמי צחוק, בכל פעם שבראש תוצות משעו מדוש אזהרה אי איום של מוכיר ההסתדרות. במרכז מפא"י ידעו כי בקר מפחד פחד מוות שמא ינסו להעבירו מתפקידו. בין פקידות הוועד הפועל התהלכו בדיחות על חשבונו. אולם לאורך כל אותו הזמן נראה היה לבקר עצמו, כי הוא הילך והופך לאחד המוכירים המעולים ביותר בדברי ימיה של ההסתדרות.

רק השבוע התעורר בקר כמו מתרדמה עמוקה. גז החלום הורוד. בבת אחת גילה עד כמה נלעג הוא במעמדו. "לא אמשיך בתפקידי אפילו יום נוסף", הודיע בשיחה טלפונית, בשעה מוקדמת בבוקר, ללוי אשכול. היתה זאת ההודעה המרשימה ביותר של בקר מאז נבחר לתפקיד הרם. אך אשכול לא רצה שבקר ילך. הוא ידע כי לא ימצא עוד מוכיר נוח כזה. המצב הפנימי ב- מפא"י אף לא איפשר עתה חילופי גברי. לכן פתח אשכול בשידולים שנועדו לשכנע את בקר להישאר. תחילה עשה זאת בשיחה אישית בארבע עיניים. לאחר מכן כונס מרכז מפא"י. גם פה פנה אשכול לקריאה דראמטית לבקר, לא לנטוש את עמדתו. המרכז כולו הצטרף לקריאה. בקר הוסיף לעמוד בסירובו, כשמכל צד עיטו על- אנשי צמרת במפא"י ומתחננים בפניו ל- הישאר. החלום הורוד נהפך לפתע למציאות. אהרון בקר חזר בו מהודעת הסירוב. לפחות הפעם היה ברור לו, כי לפי שעה אין עומדים להחליפו באחר.

רת

עניין שגיחה

הרבנות הראשית צועדת עם הזמן ומתק- דמת עם הטכניקה. השבוע, למשל, היא גילתה את הצבת (פלאירי בלע"ז) והודיעה על כך בחזון מיוחד לכל הכורמים בישראל. ולמה דווקא לכורמים? כי עת זמירת הגפן הגיעה, והשנה היא שנת שמיטה. "ושבתה הארץ שבת לה". ומה עניין שמיטה לצבת? על כך ענתה הרבנות באמצעות ועדה מיוחדת לענייני שמיטה.

הודיעה הוועדה: "הדרך הנאותה ביותר לעשות את הזמירה היא על-ידי לא-יהודי, ולא-יהודי, במציאות הישראלית, הוא בדרך